

Külhonból jelentjük

„The next station is: Library” – „A következő megálló: könyvtár”

Négy metróvonal utasait tájékoztatja ezzel a mondattal a bemondó, ha Chicago (USA) belvárosába ér. Az acél, üveg felhőkarcolók közül előtűnő rózsaszín, zöldtetős monstrum elég feltűnő ahhoz, hogy megkapja a „landmark”, azaz „iránypont” titulust. De a Chicago Public Librarynek (CPL – www.chipublib.org) az American Institute of Architects (AIA) által adományozott neves építészeti díjjal bíró, 1991-ben megnyílt neoklasszicista központi épülete, a Harold Washington Library Center nemcsak földrajzi te-reptárgyként jelentős tájékoztató pont...

Fent: Chicago Public Library (CPL) Harold Washington Library Center. Lent: „Next station is: Library”

A könyvtár több oldalról, kerekesszékekkel, gye-rekkocsival egyaránt megközelíthető. Az épülete-n belül mozgólépcsők, liftek segítik a közlekedést. A ruhatár nem kötelező, ennek fejében ki-és belépéskor a biztonsági ellenőr nézi át a nagyobb táskákat és a babakocsik tárolóját. Fotózni csak a könyvtárosok és a felvételen szereplő személyek előzetes engedélyével lehet. (L. a harmadik ábrát – a könyvtárosok háttal állnak, a babakocsiban lévő gyermek pedig velem volt.)

Beszámolóm háttereként szolgál, hogy 2008 tavaszán három hónapot töltöttem a tengerentúlon, Chicago városában. Az ELTE informatikus könyvtáros egyetemi hallgatójaként Kiszl Péter adjunktus vállalkozói, üzleti információval foglalkozó kurzusát – egyéni tanulmányi renddel – is ebben a szemeszterben végeztem, és oktatóm témával foglalkozó kötetéből¹, valamint kiosztott féléves feladataiból kiindulva igen fontosnak tartottam, hogy meglátogassam Chicago város központi könyvtárát és megosszam tapasztalataimat a Business, Science and Technology részlegén belül működő Business Information Center (BIC) szolgáltatásaival kapcsolatosan.

Business Information Center

A BIC negyedik emeleten lévő információs pultjánál egy időben három könyvtáros tartózkodik.

¹ KISZL Péter: Üzleti információ, céginformáció és a könyvtárak. Közread. az ELTE. Budapest, Traudirex. 2005. 236 p.

Business Information Center (BIC)

A munkamegosztás szerint egyik kolléga a helyben fölött kérdésekre válaszol, illetve biztosítja a hozzáférést a helyi adatbázisokhoz. A többiek rendezvényt szerveznek, és írásban tájékoztatnak, valamint egyéb – „back office” – tevékenységet végeznek.

A CPL BIC elsősorban magánszemélyek és kisvállalkozások üzleti információszolgáltatását vállalja. Ahogy azt a munkatársaktól megtudtam, a lakosság pénzügyi ismerete rendkívül hiányos, és ez az egyik oka a hihetetlen mértékű eladósodásnak (vö. amerikai jelzáloghitel-problémák). Éppen ezért fektetnek különös hangsúlyt a személyi befektetés témakörre. Véleményük szerint személyi befektetésnek számít a fészekrakásra, tanulmányokra, nyugdíjas évekre stb. való tudatos (pénzügyi) készülődés is.

Cég/ipari információk

A BIC adatforrásai között szerepel a mintegy ezerhatszáz vállalat címjegyzéke, éves részvényjelentésének teljes gyűjteménye, valamint állami kötvények adatait tartalmazó kartotékok.

A címjegyzék-gyűjtemény tartalmazza az olyan alapvető kiadványokat, mint a *D&B Million Dollar Directory*, *Sorkins (Chicago) Directory of Business and Government*, *Standard Directory of Advertisers*. Gyűjti az USA egyes államaira,

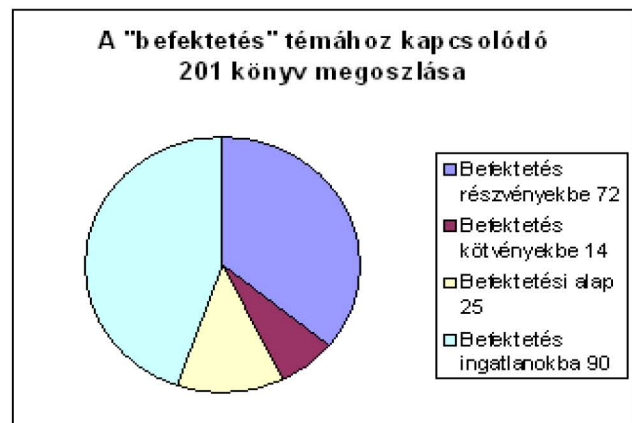
illetve számos külföldi országra vonatkozó üzleti információ kiadványokat. Megtalálhatók az egyes üzleti, illetve iparágakra vonatkozó adatok, szaklapok, kiadványok. A legrégebbi ezek közül az 1902 óta kiadott *Illionis Secretary of the State Certified List of Domestic and Foreign Corporations*.

Befektetési információk

Egyéni befektetési lehetőségek iránt érdeklődők számára a könyvek mellett (4. ábra) nélkülözhetetlenek a részvé-

nyekkel, kötvényekkel, állampapírokkal, tőzsdai háttér-információkkal, trendekkel kapcsolatos naprakész források: napilapok, hírlevelek, tanácsadói szolgáltatások, elektronikus adatbázisok, illetve weboldalak.

A „befektetés” témához kapcsolódó könyvek megoszlása

A találatok relevancia, cím, szerző és kiadási év szerint rendezhetők. Látható a könyvek címlapja, valamint a példányadatok. Rövid tartalomismertetőt is olvashat az érdeklődő, megkönnyítve ezzel a választást.

A kölcsönzési statisztikák alapján kiválasztják a legnépszerűbb könyveket, melyeket a kölcsönző pultnál állítanak ki.

A címekből (pl. *On-line, illetve részvénybefektetés lütyőknek*) kiderül, hogy a kiadványok valóban alapvető befektetési tudnivalókat tartalmaznak és a legszélesebb körű olvasóközönség számára íródtak.

On-line források

Az on-line forrásokhoz való hozzáférés rendkívül szabályozott. A CPL BIC „személyi befektetés” tematikájú adatbázisai a Harold Washington Központi Könyvtárban korlátlanul hozzáférhetők a helyi lakcímmel rendelkezők számára. Nem chicagói lakosok tizenöt percig használhatják a szolgáltatásokat.

A legtöbb adatbázis érvényes könyvtári kártyával bárholnan elérhető. Néhány adattár csak a központi könyvtárban használható. Ezeknek egyike a Morningstar Library Edition (www.morningstar.com).

Az on-line forrás mintegy ezernyolcszáz részvény és kétezer nyílt befektetési alap átfogó analizisét végzi el, és húszezer cég adatait tartalmazza. Különlegessége az ún. „Portfólió X-ray”, amelynek segítségével kiválasztható az egyén számára legmegfelelőbb befektetési forma. A „Help & Education” menüpontban az adatbázis használatát elősegítő ismertető található. A New York Stock Exchange-ről, az American Stock Exchange-ről és NASDAQ² stocksról is nyújt átfogó pénzügyi információt.

További érdekesség, hogy egyéni befektetési portfólió készíthető: a szoftver segítségével megjelölünk két vagy több részvényt, kötvényt, illetve egyéb értékpapírt, és rögtön látható, hogyan működne mint önálló, személyre szabott portfólió. Ezt az információt elmenteni nem lehet.

Az átfogó, tudományos, üzleti és befektetési információs forrást főként egyetemi, nyilvános, valamint céges könyvtárak és információs központok használják. Ennek fő oka, hogy a részvényekről, kötvényekről szóló független kutatási eredmények, adatok, és kommentárok szerepelnek a honlapon.

Hasznos linkek:

– American Association of Individual Investors

Az on-line forrás ingyenes hozzáférés a legfrissebb hírekhez, grafikonokhoz, vállalati pénzügyi hírekhez, ugyanakkor az emelt szintű szolgáltatások – mint például a portfóliókészítés – előfizetéshez kötöttek (www.aaii.com).

– The Investor’s Clearinghouse

A honlapon minden korosztály számára található népszerűsítő, oktatási anyagok amelyek a pénzpiac, a különféle befektetési formák és a tanácsadás témaköröket fedik le. The Clearinghouse-t az Alliance for Investor Education szponzorálja. A szövetségnek számos kormányzati, szakmai és oktatási szervezet a tagja (<http://www.investoreducation.org/>).

– Kiplinger.com

A független tanácsadói és oktatói tevékenységet vállaló szolgáltatás a személyes pénzügyek, befektetés témaköreire terjed ki. Ingyenes hozzáférést nyújt a legfrissebb hírekhez, grafikonokhoz, vállalati pénzügyi hírekhez, de a prémium szolgáltatások ebben az esetben is előfizetéshez kötöttek (www.kiplinger.com).

Adat- és állományvédelem

Az állomány- és adatvédelmi intézkedések a könyvtáron belül a BIC-ben a legszigorúbbak. Nem helyi lakosként tizenöt percet kaptam arra, hogy pillantást vehessek az adatbázisokra. Szorított az idő, siettem, de még így is feltűnt, hogy mindenki tollal jegyzetel egy füzetbe a XXI. század elején, ahelyett, hogy pendrive-ra mentené, ami szükséges... Eleinte nem értettem az okát, de csakhamar magyarázatot kaptam. A Morningstar adatbázisban összeállítottam egy „arany-kávét” befektetési portfóliót, és a következő üzenet jelent meg a képernyőn: „It is not possible to save profiles portfolios etc.” (Profilok, portfóliók stb. mentése nem lehetséges). Nem adtam fel: Print Screennel próbálkoztam. Eredménytelenül. Már a digitális fényképezőt készültem bevetni, amikor hirtelen árnyékba borult az asztalom. Megfordultam. Kétméteres fekete biztonsági ór állt mögöttem. Lemondtam a fotózásról. (Egyébként 2008. április 15-én Chilében volt legérdemesebb aranyba és kávéba befektetni!)

Rendezvények

A BIC rendszeresen tart pénzügyi, pénzügyi és befektetési tanfolyamokat, tanácsadásokat az érdeklődők számára, külsős szakemberek bevonásával. Ezen kívül részt vesz a Money Smart Week szervezésében és lebonyolításában is. Az Egyesült Államokban hetedik alkalommal meg-

² NASDAQ = National Association of Securities Dealers Automated Quotation System: a legnagyobb amerikai e-tőzsde)

tartott rendezvénysorozat célja, hogy a lakosság széles körét – diákokat, pályakezdőket, nyugdíjasokat – megtanítsák az alapvető pénzügyi ismeretekre. „Are you money smart?” (Okosan bánsz a pénzzel?) – kérdezik ezen a héten mindenkitől.

A Money Smart Week néhány könyvtári rendezvénye:

Bright Start College Saving Program

Tizenévesek és a hitelkártya – mítosz és igazság (Mit kell tudni a hitelkártyáról?)

Choosing a Financial professional

Rescuing Your Home from Foreclosure (Adósságrendezés)

Emergency Financial First Aid Kit (Sürgőségi pénzügyi elsősegély-csomag)

Ready – Set – Retire (Vigyázz, kész, nyugdíj – nyugdíj-előtakarékosság)

Don't become a Victim of Investment Frauds! (Ne ess áldozatul a befektetési csalásoknak!)

Identity Theft (A személyi adatvédelemről)

Understanding Your Money and Credit

„Sajnos a pénzhez nem mellékelnek használati utasítást, pedig mindenkinek tudnia kéne, hogyan költse, gyűjtse, kölcsönözze bölcsen” – foglalták össze a rendezők. Az idei eseménysorozat ideje alatt több mint háromszázötven ingyenes előadás, szeminárium várta a legváltozatosabb háttérű, élethelyzetű érdeklődőket a középiskolás korosztálytól egészen a nyugdíjasokig.

A könyvek, folyóiratok, a naprakész adatbázisok, a 123 géphely önmagában még nem információs központ – akik azzá teszik, azok a könyvtárhasználók igényeit, elképzeléseit ismerő, felkészült, kurrens ismeretet közvetítő, népszerűsítő könyvtárosok...

Juhász Éva
evicaj@gmail.com

Látogatás a wroclawi egyetemi könyvtárban

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) Társadalomtudományi Szekciójával 2008 májusában a Mátyás emlékhöz kapcsolódóan „Mátyás király nyomában” jártunk, vagyis végiglátogattuk a morvaországi, sziléziai és lausitzi Mátyás király emlékeket. Ötnapos utunk során több cseh, lengyel és német város történelmével és jelenével ismerkedtünk, ezek közül a legna-

gyobbak: Olomouc (Olmütz, Alamóc), Wrocław (Breslau, Boroszló), Görlitz, Bautzen (Budusin) és Hradec Kralové (Königgrätz). A tanulmányút célja a Mátyás-emlékek felkutatása volt. Olmützben az 1479-es királytalálkozó domborműve található egy főtéri ház homlokzatán, Mátyás-címerek és -ábrázolások vannak a wroclawi városháza külső részein és belső termeiben, Görlitzben a városháza bejárati ajtaja feletti, Bautzenben pedig a vár tornyán lévő Mátyás-relief emlékezik a régmúlt időkre. Ezek az emlékek több száz év elteltével is bizonyítják, hogy Mátyás király 1469-től e területeknek is királya volt.

Szakmai programként meglátogattuk a wroclawi egyetemi könyvtárat. A könyvtárban eltöltött órák mély benyomást tettek ránk, így úgy gondoltuk, bemutatjuk a híres könyvtárat mindazoknak, akik nem lehettek velünk. A látottakért és a figyelmes vezetésért köszönet illeti a kedves lengyel kollégákat.

A wroclawi egyetemi könyvtárról

A wroclawi egyetem könyvtára 2002-ben ünnepelte fennállásának háromszázadik évfordulóját. Magának az egyetemnek a gyökerei a XVI. századig nyúlnak vissza, a krakkói tiltakozás miatt